

קהילת מבקשי דרך, ע"ר

ש"י עגנון 22 ירושלים 93589 קווי אוטובוס 22, 13, 24, 4

טל: 02-6792501 פקס: 02-6786207

דואר אלקטרוני: kehillah@bezeqint.net

אתר אינטרנט: www.mevakshei.org

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

כט' אדר א' תשע"א, 05.03.11

פרשת פקודי

מאת: אתל שפר

מספרו של אברהם בורג על פרשות השבוע, למדתי שהפרשות הכפולות כמו "ויקהל פקודי" באות יחד בשנים רגילות, כדי שיהיה אפשרי להפריד ביניהן בשנה מעוברת. בשנה מעוברת ישנם שני חודשי אדר ולכן ישנו הצורך בפרשות נוספות לעוד ארבע שבתות. למרות שהחודשים העבריים נקבעים על פי הירח, השנה העברית מסודרת על פי שנת השמש. השנה היא שנה מעוברת ולכן אנו קוראים את פרשת פקודי לבדה.

פרשת פקודי היא הפרשה האחרונה בספר שמות והיא באה כהמשך לפרשיות: תרומה, תצווה וויקהל. בפרשות תרומה ותצווה ישנן הוראות, כיצד לעשות את ארון הברית, השולחן, המנורה, המשכן, המזבח ובגדי הכהנים. בפרשת ויקהל, מתבקשת תרומה מכולם ומתחילה בניית ועשיית בגדי הכהנים. בפרשת פקודי, נמשכות מלאכות אלו ומסתיימות.

" ותכל כל עבודת משכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר ציוה ה' את משה כן עשו ויביאו את המשכן אל משה. וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר ציוה ה' כן עשו, ויברך אותם משה. ה' ביקש ממשה להקים את משכן אוהל מועד ולשים בו את ארון העדות ואת השולחן והמנורה ואת המזבח. "והלבשת את אהרון את בגדי הקודש וקדשת אותו וגם את בניו.

ויכס הענן את אוהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן ולא יכול משה לבוא אל אוהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן. " המקום כה קדוש, שגם משה רבנו לא יכול לבוא בו. פרשת פקודי חותמת את ספר שמות ומכינה אותנו לספר ויקרא. ספר בראשית מספר את סיפור האבות ומביא את בני-ישראל למצרים. בספר שמות בני-ישראל נעשים עבדים במצרים, יוצאים ממנה, מקבלים את התורה והופכים לעם, אבל לא רק עם, אלא עם בעל יעוד דתי ומוסרי. ספר שמות מסתיים בבניינו של מקום קדוש: המשכן. ובספר הבא: ויקרא, מתמלאים השורות בחוקי הקורבנות, אשר יוקרבו שם ובהמשך מתרבים החוקים המסדירים את חיי העם. יש להניח שמשכן אוהל מועד היה דומה לשאר המקדשים של המזרח הקדמון. זאת אומרת שהוא נועד להיות מקום מגוריה של האלוהות ולא מקום אספת הקהל העובד את האלוהים. השאלה היא מדוע צריך מקום מרכזי קדוש, שבנוי מהחומרים הכי יפים ויקרים? האם האלוהים אינו שוכן בכל מקום? הרבה תשומת לב ניתנת לבניית המשכן. גם בית המקדש היה מפואר. היום גם בונים בתי כנסת וכנסיות ומסגדים כבנינים מלאי פאר. אמנם היום יכול גם העם להיכנס פנימה ולהנות מן ההדר.

לדעתי, יש כמה סיבות לבנייה ציבורית מפוארת. אחת היא: כי כך יוצרים אוירה של קדושה, משהו שונה מן היום-יום, מן המוכר. כמו כן, אצל רוב העם, כל אחד לבד, לא יכול להרשות לעצמו את הטוב ביותר, אבל יחד אפשר להשתתף ולהרגיש כחלק מהפאר המשותף. גם בגדי הכהנים המיוחדים מבדילים אותם מכל היתר.

אנחנו כנראה זקוקים להגיע למקום קדוש, להתלבש אחרת, להתנהג אחרת, לעשות הבדלה בין קודש לחול. אבל יתכן שגם לפעמים מגזימים. יתכן שאפשר גם להנות מבניין צנוע יותר, כדי שהכסף ילך לרווחת הפרטים בחברה.

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

לפי המסורת, מציאותה של השכינה במקדש לא זו בלבד שאין היא עומדת בסתירה לנוכחותה בעולם כולו, אלא להפך, היא בעצמה תנאי הכרחי לקיום נוכחות זו. הנוכחות המרוכזת במקום אחד הכרחית להכרת האוניברסליות של המציאות האלוהית.

אמנם בסוף המאה השלישית נחלקו אמוראי ארץ ישראל בשאלה האם הסתלקה השכינה ממקום המקדש בזמן החורבן: רב שמואל בר נחמן היה סבור, שכשחרב בית- המקדש, סילק שכינתו לשמים. אבל רב אלעזר בן פדת אמר, שהשכינה לא זזה ממקומה. כמאה שנה אחריהם דרש האמוראי רב אחא, שלעולם השכינה אינה זזה מהכותל המערבי של בית המקדש.

על כל פנים, נמצא לכך סיוע מצדה של ההלכה בדבר כיוון התפילה: בברייתא כתוב: העומדים ומתפללין בחוצה לארץ הופכין את פניהן כלפי ארץ ישראל. העומדים ומתפללין בארץ ישראל הופכין את פניהן כלפי ירושלים והעומדים ומתפללין בירושלים הופכין פניהן כלפי הר הבית.

מדוע מצטרפים לריכוז נוכחות השכינה במקום אחד כדי לקבל את האוניברסליות של המציאות האלוהית? עובדה היא שבכל הדתות אנשים באים למקום קדוש כדי להתפלל.

ראשית, כך לא מתפללים לבד. שנית, יוצרים במקום כזה את הקדושה. כפי שבני האדם יצרו את האלוהים בגלל צרכיהם: כמו הפחד להיות לבד בעולם מול כל הדברים הנוראים שיכולים לקרות וקורים. כך יצרו גם את הקדושה במקום קדוש. אנשים זקוקים לקדושה כפי שהם זקוקים לאסתטיקה. עובדה שאנשים חוזרים לדת למרות שקשה היום, להאמין באלוהים שמשגיח על מעשינו.

השאלה היא כמה אנחנו זקוקים למקומות הקדושים ההיסטוריים. האם נוכל לוותר על חלק מהם כדי שתשכון שלום בינינו ובין הפליסטינאים? לדעתי, בכל הסכם, אפילו אם נחזיר חלק מהאתרים, ונצטרך להחזיר חלק מהם, אנחנו חייבים לדרוש שנוכל לבקר בכל אתר ואתר, הלא זאת המשמעות של שלום.

אני רוצה לסיים עם כמה מלים על ההפטרה. ברור למה בחרו חכמינו את ההפטרה הזאת שמספרת על סיום בניין בית המקדש. "ויעלו את ארון ה' ואת אוהל מועד ואת כל כלי הקודש אשר באוהל, ויעלו אותם הכוהנים והלוויים. ויביאו הכוהנים את ארון ברית ה' אל מקומו אל קדש הקדשים אל תחת כנפי הכרובים. ויהי בצאת הכוהנים מן הקודש והענן מלא את בית ה' ולא יכלו הכוהנים לעמוד לשרת מפני הענן כי מלא כבוד ה' את בית ה'." הענן מופיע בדיוק כפי שהופיע במדבר כאשר נגמרה מלאכת המשכן:

"לא יכול משה לבוא אל אוהל מועד כי שכן מעליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן" אסיים עם פירושו המעניין של רבי עובדיה ספורנו. הוא אמר שראשי אומני מלאכת המשכן וכליו מיוחסים לצדיקים שבדור, ולכן שרתה שכינה במעשי ידיהם ולא נפל בידי אויבים. אבל מקדש שלמה נבנה על ידי עבדים מצור ולכן בית המקדש נפל בסוף בידי אויבים. אם מדובר בעבודת עבדים, במלאכת כיבוש בפרך, אין סופו של הפרויקט להתקיים אלא ליפול לידי אויב.

במקומות קדושים אורבות לנו גם סכנות: מצד אחד, ייתכן וירושלים עיר הקדש לא תותקף בגלל קדושתה. אבל מצד שני, לעיתים הופך המקום הקדוש עצמו, לחשוב יותר מבני האדם המוכנים להסתכן כדי לשמור על המקום.

אנשים נוהרים אל מקומות קדושים ולפעמים מטפחים אותם, על חשבון רוח- האדם. בסיום קשה לנו עם פירוט של כל עבודות המשכן ובגדי הכוהנים, אבל מצד שני הקריאה בהם מעבירה אלינו קצת מרוח הקדושה.